Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zamankbr.ru

ЗАМАН

Геюрге кюн, 14 август, 2018 жыл

№100 (20521)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Машук-2018

Регионну айнытыугъа себеплик этерик магъаналы проектлени сюзюню даражалы майданы

КъМР-ни Башчысы **Юрий Коков** Пятигорскда Шимал Кавказны жаш тёлюсюню «Машук-2018» деген тогъузунчу билим бериу форумуну ачылыууна къатышханды.

Бу жай лагерь жыйгъан эки мингден артыкъ жаш адамны Россей Федерациясы Президенти **Владимир Путин** да алгъышлагъанды. Аны уа къырал башчыны СКФО-да толу эркинликли келечиси, Россейни Жигити **Александр Матовников** окъугъанды. *«Багъалы шуёхла! Хунерли, иш кёллю, тири, Шимал Кавказны айнылууна, аны онгларын хайырланыугъа юлюшлерин къошаргъа итинген жаш адамланы жыл сайын мында бирге жыйылгъанлары ахшы тёреге айланнганы бек къуандырады. Энди бу форум хайырлы проектлени сюзюню, предпринимательликге эмда жамаат башламчылыкъларга себеплик этиню даражалы майданыча атын айтдыргъанды.*

Бийыл а кеси ыразылыгъы бла огъурлу ишле этиу, ол ниетни жайыу, ол огъурлу къыйылдауну кючлендириу мында баш магъана тутады. Сизни хунеригиз, жыйыщдыргъан сынауугъуз эсленмей къалмазлыкъларына ишексизме. Сизге тенгеригиз бла унутулмазлыкъ эмда хайырлы тюбешиуле, жетишимле, бар игиликле да тежейме»,-деп айтылады алгъышлау сёзде.

Юрий Коков Къабарты-Малкъарны чатырында, алгъын хорлагъан проектлени ярмаркасында да болгъанды, республиканы жаш тёлюсю бла да тюбешгенди, алагъа муратлары гъыздан артха турмагъыз, билимигизни, фахмугъузну да не къадар толу кёргюзтюрге кюрешигиз деп насийхат эттенди, мында кюнлери эсде къалырча болурларын тежегенди.

Тёреде болгъаныча, форум эки сменден къуралады. Биринчиси волонтёрлукъгъа аталады, экинчиси уа – граждан обществодгъа.

Форумну къуучулы ачылыууна РФ-ни Къырал Думасыны Председателини орунбасары **Ольга Тимофеева**, РФ-ни Къырал думасыны депутаты **Ольга Казакова**, Миллетлени ишлери жаны бла федерал агентствону таматасы **Игорь Баринов**, округну субъектлерини башчылары да къатышхандыла.

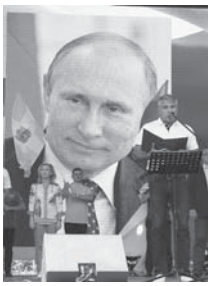

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс- службасы.

Ёхтемлендирген экспонатла, кёл салдыргъан муратла, унутулмазлыкъ тюбешиуле

Къабарты-Малкъар «Машук-2018» форумда миллет майданын биринчи болуп къурагъанды. Анда республикада жашагъан юч баш миллет, юч ауул кеслерини арбазларын жайгъандыла: Зольск райондан къабартылыла, Черек райондан таулула, Май райондан да къазакъла.

Республиканы кюнюн белгилерге КъМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасары, олимпиадалы чемпион **Мурат Карданов**, КъМР-ни культура министри **Мухадин Кумахов**, спорт министри **Ислам Хасанов** да келген эдиле. Алагъа лагерьни къабакъ эшиклерини аллында бизни жаш тёлюбюз эмда районланы таматалары тюбегендиле. Алайдан барысы да къошлагъа тебиригендиле. Алада къонакъланы миллет ашарыкъла бла сыйлагъандыла, экспонатланы да кёргюзтгендиле.

Сёз ючюн, черекчиле Кязим хажини териден этилген чабырларын, эшилген ёрге жанла, жалулукъла, суратла, гоппанла, къашыкъла, миллет кийимле кийген гинжиле, дагъыда эс буруча кёп затла келтиргендиле. Бу форумгъа жораланып ишленнген уллу кийизге кёз атмагъан а жокъ эди. Районда тюрлю-тюрлю усталыкъларга юйретген арадан къызчыкъла уа алайда окъуна кийизлеге накъышла салгъандыла.

Майскечиле уа арбазларын чакъгъан чёплеу башла бла омакъ жасагъандыла. Аланы къошларында агъач усталаны ишлерине бла тюрсюнлю халыладан оюула салыннган суратлагъа эс буруча эди. Мурат Карданов шахмат гинжини алып, анга иги кесек сейирсинип къарагъанды. Зольск районну келечилери уа алайда окъуна чыбыкъладан чалман эшгендиле, темир чалдишлени да хазырлап бергендиле. Жаш адамла къонакъланы алларында аякъ бюкгендиле, ахырында бирге тепсегендиле.

Республиканы делегациясына башчылыкъ этген **Светлана Самофалова** къошла орус, къабарты, малкъар миллетлени адет-тёрелери, адеп-къылыкъларда да эсге алынып къуралгъанларын чертип айтханды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Ж-А.Х.Бештоковну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясыны 81-чи статьясыны «б» пунктуна тийишлиликде **Бештоков Жыр-Аслан Хамидбиевични** башха ишге кёчгени бла байламлы Къабарты-Малкъар Республиканы финансла министрини къуллугъундан эркин этерге.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы финансла министри салыннгынчы аны къуллугъун толтуруну Къабарты-Малкъар Республиканы финансла министрини орунбасары **Лисун Елена Александровнаны** боюнуна салыргъа.

3. Бу Указ анга къол салыннган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю.КОКОВ**

Нальчик шахар, 2018 жыл 9 август, №117-УГ

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2014 жылда 20 ноябрьде чыгъарылгъан 241-УГ номерли Указы бла къабыл кёрюлген къауумуна тюрлениу кийириуню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясыны 81-чи статьясыны «б» пунктуна тийишлиликде бегим этеме:

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну энчи къауумуну юсюнден» 2014 жылда 20 ноябрьде чыгъарылгъан 241-УГ номерли Указы бла къабыл кёрюлген къауумуна быллай тюрлениу кийирирге: андан Ж-А.Х.Бештоковну кетерирге.

2.Бу Указ анга къол салыннган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю.КОКОВ**

Нальчик шахар, 2018 жыл 9 август, №118-УГ

Шагырейлениу

Тыш къыраллы журналистле болушну кеслерини кёзлери бла кёрдюле

Кёп болмай «Чайна Дейли» (Къытай), «Республика» (Азербайджан), «Трибьюн» (Франция), «Аль-Халидж»(ОАЭ), «Актуальне» (Чехия), «Фоторепортёр» (Венгрия) газетлени, Тюркню, Сауд Аравияны эм Италияны телевидениялары журналистлери Шимал Кавказ федерал округну регионларында пресс-тургъа къатышхандыла. Ала Элбрусну да жокълагъандыла.

Азау талада къонакъ-лагъа КъМР-ни курортла эм туризм министри Мурат Шогенцуков бла «Элбрус курорт» биригиуню таматасы Беккаланы Хыйса тюбегендиле. Ала республикада туризмни болуму юсюнден толу хапар билдиргендиле, тау лыжа спорт жылдан-жылгъа айныйы баргъанын белгилегендиле. Туристле къайсы къыралладан аслам келгенлерин, туризм жаны бла байламлыкъланы, къоркъуусузлукъ жаны къаллай мадарла этилгенлерин эмда кёп башха соруулагъа жууапла бергендиле.

Башчысыны контролюндады. Арт жыллада ич ишле органланы келечилерини эмда жамаутны тирилиги бла Къабарты-Малкъар эм ырахатлы регионладан бирине саналады. Россейден, тыш къыралладан келген туристлени санына да къошула барады. Анга кёбюсюнде къыралны бла бизнесни араларында къыйматлы бирге ишлеу себеплик этеди. Кёп болмай Къытайдан келген къауум бла магъаналы келишимле этилгендиле, ол санда туризм жаны бла да,- дегенди Мурат Шогенцуков.

- Къоркъуусузлукъну жалчытыу республиканы

Журналистле Минги тауну тийресинде инфраструктураны, канат жолланы, тау лыжа жолланы эмда башха затланы да бек жаратхандыла. Эндиге дери Элбрусну юсюнден уллу хапарлары болмагъанына да жарсыгъандыла.

- Белгилисича, Шимал Кавказны юсюнден дунияда кёбюсюнде иги хапарла жюрюмейдиле. Мен а бери керти болумну билир эмда аны жерлешлериме билдирир ючюн келгенме. Энди хар неда эшитгенимча болмагъанын кёреме,-дейди Чехиядан келген журналист Иржи Юст.

Железноводск шахарда уа журналистле СКФО-да туризмни айнытыугъа жораланнган «тёгерек столгъа» къатышхандыла. Анга Россейни Шимал Кавказны ишлери жаны бла министерствосуну, «Курорты Северного Кавказа» биригиуню эм толтуруучу власть органланы келечилери да чакъырылгъан эдиле. Анда Къабарты-Малкъарны туризм жаны бла къыйматлы проектлерини юсюринден министр Мурат Шогенцуков билдирген эди.

Ольга ПОГРЕБНЯК.

Эл мюлк

Бизде жыйылгъан сынамны тинтир эмда хайырланыр акъыл бла

РФ-ни Эл мюлк министерствосу мелиорация амалны сынам халда хайырланыр, экспортну алай айнытып кёрюрча регионланы арасында Къабарты-Малкъарны сайлагъанды. Башында сагъынылгъан ведомствону бу жаны бла департаментини башчысы Валерий Жуков бу кюнледе республикагъа ма аны юсюнден сёлеширча келген эди.

Алай бла ол 9 августда КъМР-ни Правительствосуну башчысыны биринчи орунбасары – эл мюлк министр **Сергей Говоров** бла бирге республикада талай белгили эл мюлк предприятиялада болгъанды. Департаментни башчысы аны бла биринчиден Бахсан районда «Центр-Питомник» предприятияда тохтагъандыла. Ала анда терк эмда бютюн терк айныгъан терек бахчаланы къурауда керек болгъан теречиклени ёсдюрюу онгла бла шагъырейленнгендиле.

Мюлкню специалистлери айтханларына кёре, бир жылгъа бу предприятияда 1,2 миллион зыгыт чыгъарыргъа онг барды. Аланы ёсдюрген жерледе сууну бюркдюрюп суугъарыу система орнатылгъанды. Бийыл да отуз гектарда сингдирилгенди аллай амал.

Чекленнген жууаплылыгъы болгъан «Голден сад» обществода да быллай системаны хайырланнганлары ючюн **Валерий Жуков** тийишли багъа бергенди. Анда бир гектарда тёрт минг теречик ёсдюргенлери ючюн махтагъанды, быллай терек бахчачылыкъда республика алчы регионланы санында болгъанын да белгилегенди.

Къырал къуллукъчула ызы бла Прохладна районда «Холам» предприятияны эки жюз гектардан артыкъ сабанларында мирзеулюк битимлени эмда чёплеуню жаууп сууну жыйып алай сугъаргъан жангы машиналарына къарагъандыла, Ленин атлы магистрал арыкъны реконструкциясына да багъа бичгендиле. Специалистлени акъылларына кёре, шёндю республикада болгъан мелиорация системаланы хайыры бла эл мюлк сабанланы барын да боллукъду сув бла ышанмагъылы жалчытып турургъа. Ол а продукцияны асламракъ ёсдюрюрге, аны экспортха да кёбюрек жиберип башларгъа онг берликди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыу - 2018

Энтта да амал барды

Хурметли жамаат!

Сиз бир тюрлю сылтаула бла 2018 жылны экинчи жарымына «Заманнга» жазылалмай къалгъан эсегиз, халны тюзетирге онг барды. Августну жыйырма бешисине дери, почтагъа барып, бу ишни тамамласагъыз, ана тилибизде чыкъгъан газетни биринчи сентябрьден алып башларыкъсыз.

Жазылыуну багъасы тёрт айгъа – 376 сом 32 капек.

Бизни индексибиз - 51532

Ёхтемлендирген экспонатла, кёл салдыргъан муратла, унутулмазлыкъ тюбешиуле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Къабарты-Малкъарны келечилери башха жыллада проектлери хорлагъанланы уллу суратларындан къуралгъан кёрмючле бла да шагъырейленнгендиле. Республиканы белгилерини аллында суратха да тюшгендиле. Светлана

Самофалова бла КъМР-ни Жарыкъландыры, илму эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствосуну келечиси Олег Балов а алагъа «Машукну» биринчи сменине республикадан 100 жаш адам келгенин, ала 63 проектни келтиргенлерин, аланы асламысы волонтёрлукъгъа жораланнганларын да билдиргенди. КъМР-ни стендлеринде «Машукну» грант бла болушлугъуну хайырындан жашауда бардырылгъан юч проектни да кёрюрге боллукъ эди:

«Жашил дозор», «Кавказны узакъ ёмюрлюлери» эмда «Тамбылагъы кюнюбюз кеси къолубуздады».

Республикадан баргъанла жаш тёлю бла да тюбешгендиле, кеслерини оюмларын айтханды, насийхат да этгендиле. «Мен бери жыл сайын келеме. Хар жолдан форум сейир бола барады. Сизге ишлерге, айныргъа, билимигизни ёсдюрюрге да битеу онгла къуралгъандыла, хайт дегиз»,-дегенди Мухадин Кумахов.

Мурат Карданов а проектлери хорлагъан жашларыбызны бла къызларыбызны уллу суратларын кёргенде, жюреги къууанчдан, ёхтем сезимден да толгъанын айтханды. Спорт министр Ислам Хасанов да энди къорууланырыкъ ишле да алай жетишимли

болурларын тежегенди. Алагъа дагъыда кёп соруулагъа жуупла берирге тюшгенди. Ол кюн жашла бла къызла дагъыда бир магъаналы акциягъа къатышхандыла - саусузлагъа бек керекли къан бергендиле.

Мен лагерьде КъМКъУ-ну медицина факультетинде окъугъан **Аппайланы Танзилягъа** да тюбеген эдим. Ол форумгъа биринчи кере келгенин, нёгерлери бла бирге жарашдырыгъан проектни да келтиргенин айтханды. «Шабат кюн лагерьни ачылыуу болгъанды. Бери Шимал-Кавказ республикаланы башчылары бары да келгендиле. Къууанчлы ингирни бизни таулу жашыбыз Къайгъырмазланы Арсен бардырыгъаны бла бек ёхтемленеме», -дегенди Танзиля.

Концерт программа да сейир эди. Анга уа Черек районну Мадаият юйюнден «**Къууанч**» тепсеу ансамбльни солистлери, КъМР-ни сыйлы артисти **Азамат Цавкилов**, **Жамал Теунов**, Май райондан «**Казаки**» жыр эм тепсеу ансамбль, дагъыда башхала къатышхандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

Бизде жыйылгъан сынамны тинтир эмда хайырланыр акъыл бла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Экинчи кюн Правительствону юйюнде, Валерий Жуков да къатышып, республиканы экспорт жаны бла онгларыны эмда мелиорацияны айнытыуну юсюнден кенгеш бардырылгъанды. Аны ишине СКФО-дан мелиорация бла кюрешиу къырал учреждениялары, районланы жер-жерли администрацияларыны, эл мюлк управлениялары башчылары эмда эл мюлк товарла чыгъарыучула да къатышхан эдиле.

Экспертле айтханларыча, «Халкъла аралы кооперация эмда экспорт» деген миллет проектни чеклеринде жарашдырылгъан «АПК-ны продукциясыны экспорту» программаны жашауда жетишимли бардырыр ючюн Къабарты-Малкъарда бийик технологиялы мелиорация системаланы сингдирирге керекди. Аны бла бирге былай амал бла суугарылгъан эм азындан 1,3 минг гектар чакълы жерлени хайырланыугъа алырга.

Валерий Жуков КъМР-ни Правительствосуну башчысы **Мусукланы Алий** бла тюбешгенинде мелиорацияны хайыры бла эл мюлк продукцияны чыгъарыуну кёбейтирге боллугъуну юсюнден ушакъ бардыргъанды. Анда дагъыда эл мюлк товарла чыгъарыучуларгъа билеклик этер амалланы юсюнден сёлешгенди.

Саулай алып айтханда, бизни республикада гидромелиорация жумушланы

ды. Аны ишине СКФО-дан мелиорация бла кюрешиу къырал учреждениялары, районланы жер-жерли администрацияларыны, эл мюлк управлениялары башчылары эмда эл мюлк товарла чыгъарыучула да къатышхан эдиле.

Экспертле айтханларыча, «Халкъла аралы кооперация эмда экспорт» деген миллет проектни чеклеринде жарашдырылгъан «АПК-ны продукциясыны экспорту» программаны жашауда жетишимли бардырыр ючюн Къабарты-Малкъарда бийик технологиялы мелиорация системаланы сингдирирге керекди. Аны бла бирге былай амал бла суугарылгъан эм азындан 1,3 минг гектар чакълы жерлени хайырланыугъа алырга.

Валерий Жуков КъМР-ни Правительствосуну башчысы **Мусукланы Алий** бла тюбешгенинде мелиорацияны хайыры бла эл мюлк продукцияны чыгъарыуну кёбейтамамлаугъа быйыл къыралны бюджетинден 231 миллион сом жиберилгенди. Эл мюлк товарла чыгъарыучуланы къоранчларыны уа ючден бири къайтарылгъанды, деп билдиргенди къМР-ни Эл мюлк министерствосундан.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

БАЙРАМ

Жарашыулукъда, бир ниетликде эмда шуёхлукъда жашагъан къалай игиди!

Озгъан шабат кюн республикада жашагъан тюрклю-месхетинлиле Май районда жыйылгъандыла. Ала маданият аралары къуралгъанлы онбир жыл толгъанын белгилерге эмда тарых илмуланы доктору Аккыланы Исмайылны къызы Светлана жазгъан «Турки-месхетинцы в КБР: демографическое и этнокультурное развитие» деген китапны презентациясына къатышыргъа келген эдиле.

Айта кетейик, бусагъатда тюрклю-месхетинлиле республиканы Жангы Малкъар, Хасания, Псыкод, Ульяновское, Виноградное, Шитхала, Псынабо, Морзох, Пролетарское, Нарткъала, Нартан, Сарское, Гвардейское, Черная Речка, Красносельская дагъыда башха эллеринде жашайдыла, урунадыла.

Къонакъла хант столланы артында жерлерин тапханларындан сора тюбешиуню НОТР телекомпанияны келечиси Владимир Вороков ачханды. Ол бек алгъа байрамгъа келгенлеге ыспас этгенди, ызы бла Аккыланы Светлананы арагъа чакъырып, аны китабын залда олтургъанлагъа кёргюзте: «Светлана Исмайыловнагъа бу китап ючюн жюрек ыразылыгъымы билдиреме. Ол заманында жазылгъанды, кеси да бек керекли изданияды. Аны тюрклю-месхетинлилени къайсысы да юйюнде тутаргъа, къолуна алып окъургъа тийишлиди»,-дегенди. Андан сора тюрклю-месхетинлилеге РФ-ни Кинематографистлерини атындан саугъа бергенди.

Китапны авторуну мураты – Къабарты-Малкъаргъа тюрклю-месхетинлилени келиулерини тарыхын, аланы демографияны эмда этнокультура айныуларын кёргюзтюу эди. Андан сора да,ол Прохладна, Май, Терк эм Урвань районлада темагъа кёре тинтиуле бардыргъанды. Хапарлаша келгенде, кёп затны эшитгенди, билгенди. «Турки-месхетинцы в КБР: демографическое и этнокультурное развитие» китапны этнографла, тарыхчыла, социологла эмда тюрклю-месхетинлилени юсюнден билирге сюйгенле да хайырланырыкъдыла.

Тюрклю-месхетинлени ол ингирде кёпле алгъышлагъандыла. Аланы араларында Прохладна шахарны мэри Игорь Тараев, Ауэс Бетуганов да болгъанлыгъы. «Сизни эр кишилеригиз бла тиширыуларыгъыз, жаш адамларыгъыз да эртенликде эртте башлап, ингир къарангысына дери урунадыла, ишчи халкъсыз. Бизни эллерибизде жашап, аллай бир жылны ичинде биринден бир тарыгъыу келмегенди»,-дегенди шахарны администрациясыны башчысы.

Республикада гражданобщественну институтлары бла байламлыкъла жюрютюу эмда миллетлени ишлери жаны бла министерствону бёлюмюню таматасы Рахайланы Мурат министр Анзор Курашинов къол салып, маданият арада тири ишлеген эмда миллетлени араларында байламлыкъланы кючлендириу жаны бла уллу иш бардыргъан бир къауум адамны грамотала бла саугъалагъанды.

Тюрклю-месхетинли къарындашларыбызны ол кюн орус жамауатларындан Разият Къуйланы Къайсынны назму жыйымдыгъын эмда кеси жазгъан китабын арагъа саугъа этгенди, Аккыланы Светланагъа уа РФ-ни Журналистлерини союзуну грамотасын.

Тюрклю-месхетинлилени къарындашларыбызны ол кюн орус жамауатларындан Разият Къуйланы Къайсынны назму жыйымдыгъын эмда кеси жазгъан китабын арагъа саугъа этгенди, Аккыланы Светланагъа уа РФ-ни Журналистлерини союзуну грамотасын.

Тюрклю-месхетинлилени ыгъыгъы бла Тырныауузда аш-азыкъ сатхан «Соломон» тюкенде къолайсызлагъа деп энчи тапкала къурагъандыла. Анда аш-суулары бла хазыр хуржунла бериледиле. Биринчи эки айда окъуна аланы 5,7 минг сом багъасы жыйырма беши юлешиннгенди.

Лиза Магомедовна билимин ёсдюрюгеда аслам эс бурады. Арт жыллада он Россейде Къызыл Жорну «Биринчи болушлукъ» деген курсларына, «Совместное предприятие «Содружество» обществону «Социал болушлукъ ишни къурау» деген программасына да къатышханды. Къошакъ билим алгъаны да аны сынамына уллу къошумчулукъ этеди.

Билими, сынамы да болгъан, усталыгъына жаны-къаны бла берилген специалистди. Бёлюмню ишин тап къурай биледи, жангы технологияланы да тири хайырланы башчылары бары да келгендиле. Къууанчлы ингирни бизни таулу жашыбыз Къайгъырмазланы Арсен бардыргъаны бла бек ёхтемленеме», -дегенди Танзиля.

Концерт программа да сейир эди. Анга уа Черек районну Мадаият юйюнден «**Къууанч**» тепсеу ансамбльни солистлери, КъМР-ни сыйлы артисти **Азамат Цавкилов**, **Жамал Теунов**, Май райондан «**Казаки**» жыр эм тепсеу ансамбль, дагъыда башхала къатышхандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

Профессионалла

Аны къайгъырыуу - уллайгъанланы турмушларын женгиллендириу

Алгъаракълада Битеуроссей конкурс бардырылгъанды. Аны республикалы кесегини «Социал жумушланы тамамлау учреждениясы бёлюмюню эм иги таматасы» деген номинациясында Элбрус районда тийишли бёлюмюню таматасы Элмурзаланы Лиза хорлагъанды.

Ол бу усталыкъда онтогъуз жыл урунады. Социал арагъа специалист болуп келген эди, бир жылдан сора уа аны учреждениясы бёлюмлериндеи бирини башчысына саладыла. Бюгюнлюкде аны къолунда жыйырмадан артыкъ адам ишлейди. Ала болушлукъ керекли болгъан 156 инсанны къарайдыла.

- Абаданлагъа бла сакъатлагъа, белгилисича, энчи болушлукъ, къайгъырыу керекди. Юйню ичинде, арбазда этилирге керек болгъан жумушларын тамамлагъандан сора да, ушакъ нёгер бола билирге да тийишлиди. Аланы саулукълары игирек болур ючюн энчи программалагъа кёре физкультурадан жараула этиледиле. Тюрлю-тюрлю байрамлада да алгъышларгъа унутмайбыз. Къыйыныракъ жумушну тамамларгъа тюшсе уа, аллай жерге бригада барады. Керек болса, ишчилеribиз кечекюн да къарарча онгла бардыла, - дейди Лиза Магомедовна.

Аны башламчылыгъы бла Тырныауузда аш-азыкъ сатхан «Соломон» тюкенде къолайсызлагъа деп энчи тапкала къурагъандыла. Анда аш-суулары бла хазыр хуржунла бериледиле. Биринчи эки айда окъуна аланы 5,7 минг сом багъасы жыйырма беши юлешиннгенди.

Лиза Магомедовна билимин ёсдюрюгеда аслам эс бурады. Арт жыллада он Россейде Къызыл Жорну «Биринчи болушлукъ» деген курсларына, «Совместное предприятие «Содружество» обществону «Социал болушлукъ ишни къурау» деген программасына да къатышханды. Къошакъ билим алгъаны да аны сынамына уллу къошумчулукъ этеди.

Билими, сынамы да болгъан, усталыгъына жаны-къаны бла берилген специалистди. Бёлюмню ишин тап къурай биледи, жангы технологияланы да тири хайырланады. Социал жумушла заманында эмда качестводу тамамланырларына къаты контроль бардырады. Уллу, гитче бла да бир тилли бола биледи. Коллегаларыны арасында сыйы, намысы жюрюйдю, - дейдиле социал араны таматалары да.

Бийик квалификациялы специалистча Лиза Магомедовна тюрлю-тюрлю жылларда профессионал конкурслагъа адамланы хазырларгъа, аттестацияны ётерге, социал жаны бла «жол картаны» жашауда бардырыргъа да болушханлай тургъанды. Аны башламчылыгъы бла учреждениясы ишчилери «Биринчи болушлукъ» деген курсланы жетишимли ётедиле.

Былтыр социал жумушла бла жалчытыучу учреждениясы арасында бардырылгъан республикалы конкурсда Элбрусну бёлюмю биринчи жерге тийишли болгъанды. Сёзсюз, ол жетишимде Элмурзаланы Лизаны да уллу кыйыны барды. Кёп жылланы ичинде ол бет жарыкълы, къармашып ишлегени ючюн КъМР-ни Урунуу эмда социал къоруулау министерствосуну, республиканы профсоюзларыны, Элбрус району администрациясыны сыйлы грамоталарына тийишли болгъанды.

Анатолий ТЕМИРОВ.

Экономика

Уллу инвестиция планлагъа билеклик этилликди

РФ-ни «Шимал Кавказ федерал округну 2025 жылгъа дери айнытыу» къырал программасыны чеклеринде къуралгъан «Къабарты-Малкъар Республиканы 2025 жылгъа дери социал-экономикалы айнытыу» подпрограммагъа къошарча КъМР-ни Экономиканы айнытыу министерствосу инвестиция проектлени айырып башлагъанды. Аны юсюнден министерствону пресссервисындан билдиргендиле.

Подпрограмманы чеклеринде проектлени жашауда бардырыугъа къырал субсидияла бла болушлукъ этеркди. Аны ёлчеми былай проектни багъасыны 41 процентине жетерге боллукъду.

Айырыугъа республиканы тийресинде инвестиция проектлени тамамлау бла кюрешенле къатышырга боллукъдула. Алагъа быллай излемле бардыла:

а) инвестиция проекти багъасы 50 миллион сомдан артыкъ турургъа керекди;

б) аны жарашдырганны регистрациясы Шимал Кавказ федерал округда болургъа, ол кеси да ишин акционер обществоча неда чекленнген жууаплылыгы болгъан обществоча алай бардырыргъа борчлуду;

в) инвестиция проектлени жашауда бардыру жаны бла сынамы болургъа;

г) проектни багъасыны эм азындан 59 проценти къолунда болургъа;

д) проектни тамамлау болжалы тогъуз жылдан артыкъ болмазгъа;

е) этилген къоранчланы къайтарыу болжалы уа сегиз жылдан кёп болмазгъа.

Заявкаланы министерствогъа оср.economy@kbr.ru электрон почтагъа неда бу адрес бла жазып жиберирге керекди: **360028, Нальчик ш., Ленин атлы проспект, 27,** Правительствону юйю, КъМР-ни Экономиканы айнытыу министерствосу, къырал энчи программаланы эмда къурулуш комплексни бёлюмю. Соруулары болгъанла **8 (8662) 40-37-75** неда **40-23-43** телефон номерле бла сёлешсинле. Заявлениясны формасын эмда айырыулагъа къатышырча къаллай документле изленгенин а **https://economy.kbr.ru/info/17541** интернет-сайтда табаргъа боллукъду.

ТАПЛАНДЫРЫУ

Арбазла ариу сыфат аладыла

Белгилисича республиканы ара шахарында бир ненча кёп фатарлы юйлени арбазларында тапландырыу ишле бардырыладыла. Ала «Шёндюгю шахар тийрени къурау» деген къырал программаны чеклеринде тамманадыла. Муниципалитетни жер-жерли администрациясындан билдиргенлерича, быйыл битеу да сегиз арбазда мадар этилликди.

Къурулушчула бу кюнледе Гагарин атлы орамда 8 эм 24 номерли юйлени арбазларын асфальт салыргъа хазырлай турадыла. Аны бла бирге жангы бордюрла орнатадыла, къыртишлени да тийишли халгъа келтиредиле. Ызы бла бу тийреледе жангы шинтикле бла урнала орнатылыкъдыла, арбазланы кече жарытырча мадар да этилликди. Подрядчикле ишлени барын да ноябрь айны ахырына бошаргъа таукелдиле.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

ЖАШ ТЁЛЮ

«АРТ КЕЗИУДЕ БЕК УЛЛУ ЭРИШИУЛЕГЕ КЪАТЫШХАНМА, ЭНДИ БРАЗИЛИЯГЪА БАРЫРГЪА УМУТЛУМА»

Хасаниядан Жангоразланы Алий кёп сейирлик ишлеге къатышханды. Сочиде Олимпиада оюнлада, «Формула-1» эришиуде, футболдан дунияны чемпионатында эм талай башха даражалы турнирледе волонтёр болгъанды. Ол Къабарты-Малкъар къырал университетни Туризм эм сервис факультетин таусханды, юридический жаны бла да билим алгъанды. Бизни бла ушагъында чёрчек жаш кёрген сейир затларыны, даражалы эришиуле къалай къуралгъанларыны юсюнден хапарлагъанды.

- Алий, Олимпиадача тарых магъаналы эришиулени бардыругъа аз да къошумчулукъ этген уллу насыпды. Сен ары къалай тюшгенсе?

- 2012 жылда телевизорда президент программагъа кёре ингилиз тилге юйретирге къауум адамны алгъанларыны юсюнден билдириуню кёреме. Окъутуу хакъсыз болгъанды, жангыз да курслагъа барлыкъла Къабарты-Малкъарда жашаргъа керек эдиле. Документлерими береме, сора Бизнес-инкубаторда ушакъдан да ётеме.

Конкурс уллу эди – 360 чакълы адамдан жангыз 120-сын ала эдиле. Бир жарым жылдан мени чакъырадыла. Устазыбыз Санкт-Петербургдан эди. Ол Сочиге Олимпиадагъа волонтёр болуп барыргъа сюемисе деп сорады. «Сюймей а» - дейме.

- Алай жерде волонтёр болуу бек жууаплыды.

- Хау, алай мени волонтёрчуа угъай, ишге алгъандыла, хакъ окъуна тёлегендиле, жашар жер, аш-азыкъ бла да жалчытхандыла. Борчум а - аэропортда къонакълагъа тюбергге, аланы турлукъ жерлерине тапдырыргъа, ангыламагъан затларын ангылатыргъа. Транспортда ишлегенле - 1500, жумушлагъа къарагъанла уа 70 минг болгъанбыз.

Сочиде ишлеу бек сейир болгъанды, кёп жангы тенгле тапханма, ол санда башха регионладан, тыш къыралладан да, ала бла бюгюн-бюгече да байламлыкъланы юзмегенме, къонакъгъа да чакъыргъанлай турадыла.

- Паралимпиаданы къуралыуна кёре Олимпиададан не башхалыгъы барды?

- Уллу башхалыкъ барды деп айталмайма, жангыз да адамла азыракъдыла ансы, анга гитчерек магъана, даража бериледи дерге жарамаз. Мен ала экиси да бирча тынгылы ёттенлерине шагъатлыкъ эталлыкъма. Биз Сочиге Олимпиада башлаными бир ай къалып жыйылгъан эдик. Ол кезиуде къуралыу жаны бла кемчиликле болгъанлыкъгъа, Оюнла ачыларгъа ала барысы да тюзетилген эдик.

- Тыш къыралладан келген къонакъланы юсленден айтханда, кёпле аланы ачыкълыкъларын, жарыкъ кёллююклерин белгилейдиле.

- Ала шуёхлукъ жюрютюрге хазырдыла. Ингилиз тилде кёбюрек сёлешир муратда къатларына барып, ала бла ушакъ этерге кюрешгенме. Алай бла америкалыла бла танышханма, ала уа, Штатланы командасындан бобслейистле болуп чыкъгъандыла.

Дагыда бир зат сейир этдиргенди – бизде профессионал спортчула кёбюсюнде кюнлерин жарау эте ётдюреди ле, аладан а кёпле урунадыла. Сёз ючюн, Кристи Коплин, жыйымдыкъ командада эрише, медсестра болуп да ишлейди.

- Олимпиададан сора уа къайда болгъанса?

- Андан къайтхандан сора мында жашау манга бир кесек эригилю кёрюннгенди. Сочиде хар кюнден да сейирлик затла болгъандыла, къайры барыргъа билмей къала эдинг. Анда ишлегеним эсимде бир аламат солууча къалгъанды.

Олимпиададан сора «Формула-1» эришиуде эки кере болгъанма. Он беш кюнню баргъанды. Анда уа волонтёр болгъанма. Алай анга да бек къуянганнгма, анга билетле 100 минг эм андан багъа турадыла. Анда да кёп жангы тенгле тапханма. Борчум билетле бла даулаш чыкъса, аны сылтаун билирге, халны тюзетирге эди. Тапсыз болумла уа асламысында техника чурумладан бир жерге эки билет затылып къалса чыгъа эдиле.

- Футболдан эришиулени да сагъыннганга, ала уа къалай ёттендиле?

- «Формуладан» сора Москвада футболдан Конфедерацияны кубогунда болгъанма. Анда борчум тышындан келген спортчулагъа, тренерлеге, судьялагъа тюбергге, алагъа болушургъа эди. Мында башха зат сейир этдиргенди. Къонакъ юйле бек осалдыла, башха затлары да аламат тюйолдю деп эшиттенме. Алай керти болум а арталлыда башха эди – жашагъан жерибиз да таза, ариу, башха жаны бла да айып этерча бир затха тюбемегенме.

Сочиде Студентлени эм жаш тёлюню битеудуния фестивалына да баргъанма. Анга 186 къыралдан къонакъла келгендиле. Мен мобиль-техника жаны бла жумушланы жалчытыучу службада ишлегенме.

- Футболдан чемпионат да, баям, эсингде къаллыкъды.

- Анда ахи айны тургъанма, Президентибиз Владимир Путинни да кёргенме. Эришиулени юсюнден айтханда, телевизор анда болгъан халны жартысын да кёргюзталмагъанды. Командалары гол ургъанда, къараучуланы къууанып къычыргъанлыяндан стадион чачылыпмы кетеди дер эдинг. Сёз ючюн, мексикалыла немислиле бла ойнагъанларында хар ким да ахыр свистокну, командалары эсепни сагъайып сакълай эдиле. Свисток эшитилгенинден сора уа къараучула къолларында суулары бла стаканланы ёрге сызып, секирип тебиреген эдиле. Аладан бирини хуржунундан телефону тюшюп, ол да аны эслемей, юсюнде секире эди.

Тыш къыраллыланы асламысы, бизникилелеге къарап, аланы алай бек къууанганлары неда чексиз жарсыгъанларына сейирге къала эдиле. Айтырыгъым, ала бизникиледен сабырракъдыла.

- Бу чемпионат кёп зат бла сейирсиндиргенди. Бютюнда уа кючлю командала къытдырып, киши аладан хорлам сакъламагъанла уа алгъа чыкъгъанлары бла. Жарсыгъгъа, келсрин тапсыз жюротген, урушхан-тюйюшген къараучула да бардыла. Аланы «къара тизмеге» кийирип къояргъа жарамайлыды?

- Энди алай этерге дейдиле. Алай бу оюнлада, мен а экисинден къалгъан битеу матчлада ишлегенме, ушагъысуз затла болмагъанлыда. Оюнладан сора, бир бирлерин къучакълап, быйыл сиз хорладыгъыз, экинчи жол а биз хорлабыз, дегенле да тюбегендиле.

Ахыры 4-чю бетдеди.

Кёрмюч

Бу кюнледе Нальчик шахарда сурат этиу искусстволаны А. Л. Ткаченко атлы музейинде КъМР-ни халкъ художнигги Андрей Колкутинни бла аны юй бийчеси Айгуль Кадыралиеваны «Чеги болмагъан кертилик» деген аты бла живопись, графика, тигилген сурат, коллаж, скульптура кёрмючлери ачылгъанды.

ЖАШАУ НЁГЕРЛЕНИ СУРАТЛАРЫН КЪАРАУЧУЛА БЕК ЖАРАТХАНДЫЛА

Андрей Шимал жанында Узакъ Востокда, Айгуль а Азияда Къыргъызстанда туугъандыла. Тюбеген а Ленинградда эттендиле. Жаш анда Художестволу академияда окъугъанды, Айгуль а – Культура институтда. Ала студент заманларында юйюр къурап, окъуулары бошап, Нальчикге тамата къызлары Эмилия бла бирге келгендиле. Ал он жылда, биринден бирине кёче, иели фатарлада жашагъандыла, къыйналып баш тутхандыла. Юй тамата курортха келгенлени суратларын эттенди 5 сомгъа, бийчеси уа «Элита» деген иели ресторанда ишлегенди.

«Тенгиз». Айгуль Кадыралиева.

Алай ол къайгъыла артда къалгъандыла. Андрей Борисовични кёрмючлери кёп къыраллада баргъандыла: Россейде, Болгарияда, Къытайда, Францияда, Данияда, Иерусалимде, Украинада, Къыргъызстанда... Ол биринчи саугъасын Софияда алгъанды. Москвада аны суратларына Художниклени ара юйюнде, Манежде, Третьяковну къырал галереясында да къараргъандыла. Аны ишлери Санкт-Петербургну, Москваны, Волгоградны, Туланы, Парижни, Даниядагъы Виборгну, Мюнхенни, дагъыда башха шахарланы сурат музейлеринде, галереяларында сакъланадыла. Иели адамла да аладыла аланы.

Айгуль кесини ишлерин тигиу этген усталыкъгъа санап, арагъа чыгъарыргъа ашыкъмагъанды. Алай ол кеси, жашау нёгери да билгендиле аланы энчиликлерин. Эки жыл мындан алгъа ма бу Ткаченко атлы музейде аланы бирге къурагъан биринчи экспозициялары болгъанды. Бу жол а ала мында экинчи кере суратларын салгъандыла.

Бу къуучлы да, жууаллы да кюнде аланы ишлерине къарагъа ахлулары, шуёхлары, республиканы жамауаты да келгендиле. Кёрмючню байрамын КъМР-ни Художниклерини союзуну таматасы Геннадий Темирканов ачханды. Ол келгенлеге бу ариу юйюрню чыгъармачылыкъ эм жашау жолларыны юсюнден къыска айтханды эм: «Бу эки фахмулу адамны бек уллу, бек ариу да чыгъармалары быладыла!» – деп, жыйылгъанланы художниклени сабийлери, туудукълары бла таныщдыргъанды. Тамата къызлары Эмилия Шотландияда жашайды. Ол бери баш иеси, юч жашы бла бирге келгенди. Кичи къызлары Эрика уа Краснодарда окъуйду. Ала быллай энчи кюн ата-аналарны къуучларын аслам этерге сюйюп ашыкъгъандыла бери.

«Мёлек». Андрей Колкутин.

Геннадий Ханович, Айгульну ишлеринде тохтап, аланы хар бири да художникни ич дуниясындан хапар айтханларын белгилегенди. «Андрейни юсюнден кёп айтырыкъ тюйюлме, – дегенди ол. – Кесигиз кёресиз бу суратланы, скульптураланы аламатлыкъларын. Тилеригим, была болгъан жерден илхам бир заманда кетмесин!»

Баям, эм ариу багъаны суратчыланы ишлерине КъМР-де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченный Зумакъулланы Борис бергенди. Ол: «Мен Андрейни эрттеден таныйма, аны ишлерине да сюйюп къарайма, жангыларын сакълайма. Ол усталыгъы изленнген мастерден уллу Россей художникге дери ёсгенди. Ол зат мени бек къууандырады. Третьяковский галереяда болгъанча, Колкутинни суратлары бизни Миллет музейибизде да болгъанлары уа жанымы жылытады», – дегенди.

КъМР-ни Культура министерствосуну келечиси художник Анатолий Жилов бу суратлада, скульптуралада бу эки устаны да оюмлары, не бла жашагъанлары кёрюнюп турады дегенди эм Айгульну фахмусу энди ачыла тургъанын, андан кёп аламат зат сакъларгъа боллугъун белгилегенди.

Юйюрню эттегили шуёху, Санкт-Петербургдан келген художник эм искусствовед Андрей Ефимов а: «Андрей скульптурала бла кюрешгенли кёп болмайды. Алай аны чыгъармачылыгъы, битеу ол ишлеген жанрланы бирге алып айтханда, – кеси аллына бир дунияды. Экиси бирге уа уллу аламды. Гъаршха ушайды бу ариулукъ!» – дегенди эм сурат этиу жанрланы иги билген устача, тёрели классиканы бла бусагъатдагъы дуния искусствону бирге кюошхан кёрмючге бийик багъа бергенди.

Тамата къызлары Эмилия бу кюнледе атаанасыны къатларында болгъанына эм кеси сабийлигине, кеси ёсген болумгъа къайтханына, анасы кюнден-кюнгге жаш бола баргъанына къууанганнан чертгенди.

Андрей Борисович соруулагъа жууап этгенди эм кёп бармай Владикавказда Айгульну кёрмючю боллугъун билдиргенди. Ала Колкутинлени юйюрю бери келгенлеге ыразылыкъларын айтхандыла эм мындан арысында да аланы къууандырыр ючюн, кёллерин салып, бютюнда иги ишлериклерине ийнандыргъандыла.

КЕРТИЛАНЫ Сакинат.

СУРАТДА: (башында солдан онгнга): туудукълары Рейлан, Кейн, юй бийчеси Айгуль, Андрей Колкутин, тамата къызы Эмилия жашчыгъы Эйдан бла, къызы Эрика.

Ата-ана жыйылыу

КЪЫЗЫНГ БОЛУШЛУКЪГЪА

Ата-анала сабийлени жай не бла жубатайыкъ деген къайгъыгъа кирип, ала жаланда кёз ачхадан сора да, таматалагъа болушургъа къолларындан келлигин унутуп къоядыла. Къайсы жыл сандан балала адыр жууаргъа, отоуну жыяргъа билирге керекдиле? Сабий психолог, Практика психотерапия араны баш специалисти Ольга Анищенкова бла бирге тюшюнюрге кюрешейик.

Баям, биреу кесин къатдыргъанды: «Сабийлени неге къыйнаргъа керекди?! Солусунла! Къара иш бла кюреширге алыкъа заманлары кёпдю».

- Ма аллай оюмну швейцар психологла тутадыла, - деп хапарлайды Ольга Анищенкова. – Ала къагъанакъны алты жылгъа дери сабийлигин сыйырыргъа жарамайды, дейдиле. Арталлыда бир жюк салыргъа керек тюйюлдю. Оюнладан эркин заманда балала эм кёбю тиллеге юйренирге эмда спорт бла кюреширге боллукъдула.

Бу нек магъаналыды

Табакълагъа сапын тийиргенде неда эттген ашха гаккыланы тазалауда бир аман зат жокъду. Ол угъай, бек багъалыды эм къыйматлыды. Алайды да, сабийлени абаданлагъа болушургъа юйретиу не бла хайырлыды?

● **Алай къоркъуусузду**. Сабийлени жамауатха файдалы ишлери болмаса, ала, таматалача, бош жатып турлукъ тюйюлдюле. Эм игиси – планшетни сермеп алырла. Бек аманы – чюйлени розеткагъа сугъун башларла. Ол себепден кючню мамыр ызгъа бурса тапды.

● **Урунуу сабийни энчи этеди**. Психологла айтханнга кёре, жети жылгъа дери балада артда анга жашауда керек боллукъ затла бары салынадыла. Бу чакъ туура инсанны жарашдыруугъа бек магъаналыды. Андан сора кылыкъны тюрлендиригге кыйынды.

● **Муратха жетиуге итиниулюк айныталы**. Ол балада юч жылдан башланады. Анга оюн халда сейир борч салсанг, ол кезиуден сабийлени къолдан келлик не жумушха да кюшагъра жарарыкъды. Аланы умутлары боллукъду.

● **Туугъанлары бла байламлыкъла**. Бу бала бек изленген затды. Кесигиз сынап билигиз. Къызчыкъгъа: «Тёгерек айланып турма! Тай былайдан, кёрмеймисе, мен аш хазырлай турама» айтханны орунуна жырт да табакъгъа салатны чапыракъларын ат неда бир ненча картофну жуу дегиз. Анга ол отоуунда жангызлыкъда ойнагъандан эсе, сизни бла кюрешген кёп да сейирликди.

● **Кесине багъа бичиу кётюрюледи**. Хау-хау, тюз алай. Ата жашын гайка ачхычны тут деп тилегенди, сабийни уа башында: «Манга абадан ишин ышыннгандыла!»

Ойнай урунабыз

● **Оюнну юсю бла!** Бир заманда да жарарыкъ тюйюлдю баланы къатында сюелип, урушун турургъа: «Сен керексе! Сен борчлусса! Сени жыл санынгда уа!» Ала сабийледиле. Аланы оюнну юсю бла урунургъа юйретигиз. Не къадар эртте, ол къадар игиди.

Эки жылда балагъа оюн адырчыкълары бла бирге аш юйню табакъларын да жуу деп айтыргъа сени барды. Тёртде – дачада жиликлени жыяргъа. Ийнаныгъыз, балагъа аланы юзерге кыйын тюйюлдю, бир жерде олтуруп тургъанды ауурлукъ. Аны себепли аны бла къышха къысдырыкъ этген эрленлеге «айланыгъыз». Оюнну жорукъларын сюзюгюз: беш минут дугъум жыябыз, андан сора – юркюн. Ызы бла быхыны сугъарабыз, къонакъгъа къоян келирча. Андан сора эрленчикледе солугъан кезиу. Бираз жукълайбыз – эмда жангыдан тирлик жыйыу.

Кёп ана-атала сабийни кюрешип иллауларын жерине жыйдыралмайбыз деп тарыгъадыла. Къысаргъа неге керекди? Бу жол да оюн къургъыз. Сёз ючюн, былай айтыгъыз: «Уллу жел келеди кубиклени къоркъуусуз жерге жыймасакъ, аланы бусагъат алып кетерикди».

● **Къолдан келлик иш болсун**. Сабийни цемент машокга иерге неда сизни сенбернар бла айлан деп тилерге жарамайды. Ыннагъа бла аппагъа да юйлерин тазаларгъа эмда терезелени боягъра атландырыргъа керек тюйюлдю. Урунуу къолдан келлик болгъанлыгъы, балагъа аланы юзерге къыйын тюйюлдю.

Къайсы жыл санда эталлыкъды сабий...		
	Этип башларгъа	Анга иги юйренирге
Илляуланы жыяргъа	1.5 жылда	5 жыл
Тёшекни жыяргъа	4 жылда	5 жыл
Адыр жууаргъа	2 жыл	6 жыл
Аш хазырларгъа	4-5 жыл	7-8 жыл
Полланы жууаргъа, пылесос этергге	5 жыл	7-8 жыл
Тюкенге барыргъа		6-7 жыл
Ит бла айланыргъа		6-7 жыл
Бахчада чага этиу, жиликле жыйыу	3-4 жыл	7-8 жыл

● **Чыртда борчламазгъа!** Магъаналы такъыйкъа: бир-бир балала тёрт жылда «Лукоморьени» кёлден биледиле, башхаланы уа къоллары неге да жарашадыла. Чыгъарма жашчыкълагъа, къызчыкълагъа мюлкде бир зат этергге сейирлери азды. Алагъа барып китап окъусала игиди. Бу затланы эсде тутаргъа тийишлиди. Ишни башы, урушмагъыз толтурмай къойгъанлары ючюн. Урунуу борчха саналса, бала аны жанларгъа кюреширикди.

Жумушланы – жыллагъа кёре

Экижыллыкъ къызыгъыздан ол отоуун жылтыратыр эмда тюймелени тигип башлар деп сакъламагъыз. Алай боллукъ тюйюлдю. Жумушланы жыллагъа кёре беригиз. Этерге уа юйретирге керекди. Бизни экспертибиз Ольга Анищенкова, айтыргъа, алты жылында кесин эмда кичи эгечлерин ашатыргъа къолундан келгенди – шинтикге мингенди эмда шорпа хазырлагъанды, ата-анала ишде болгъунчу.

- Хау, аллай кезиу болгъанды, - дейди Ольга. Швейцар психологланы эсгерейик: баланы сабийлигин сыйырмагъыз. Ала айтханча болса, ол абадан жашауда ычхындырып къойгъан кезиулерин жетерге керек боллукъду.

Алла ШАФИГУЛИНА.
«Комсомольская правда» газет.

ТЕМАГЪА

Тишлени жууаргъа эмда туугъанларынгы телефонларын билирге

Кеси аллына къошунна барыу – 2-3 жылдан
Кийине билиу – 3 жылдан
Тюймелени этиу – 3 жылдан
Чурукъланы къысаргъа – 4-5 жылдан
Тишлени иги жууаргъа – 6 жылдан
Назмуланы окъургъа – 3-4 жылдан
Кесини атын, тукъумун эмда ата-аманы билирге – 4 жылдан
Юйдеги адресни билирге – 4-5 жылдан
Туугъанланы телефонларын эсде тутаргъа – 6-7 жылдан

Ангылатыу

Эркинликсиз сюелген кёп фатарлы юйню оюп кетерирге тюшеркди

Нальчикде Профсоюзная орамда 327-чи номерли кёп фатарлы жангы юй бир тюрлю эркинлик берген документсиз ишленгенини юсюнден мэрияны интернет-сайтында (**https://admnalchik.ru/news/informaciya-ob-obektax-nezakonnogo-stroitelstva/**) жазылып тургъанды. Муниципалитетни жер-жери администрациясындан билдиргенлерича, законсуз бардырылгъан къурулуну тыяр ючюн ала мадар этерден къойманганды, алай объектни иеси айтылгъаннга къулакъ салмагъанды.

Бу ишни юсю бла ол адамгъа КоАП-ны 9.5-чи статьясыны 1-чи кесегине тийишлиликде административ производство ачхандыла. Ызы бла КъМР-ни Къурулуш эмда жашау журт-коммунал мюлк министерствосу административ бузукълукъ этилгенди деп бегим чыгъарганды эмда тазир салгъанды анга. Буруннгу жыл 21 июльда шахарны администрациясы жер участкани иесин ол объектни кеси ачхасына оюп кетерирге борчлу этерча Нальчикни шахар сюдюне иск бергенди.

Сёз ючюн, быллай къурулуну эркинлик берген документсиз башлагъанла РФ-ни Граждан кодексини 222-чи номерли статьясына тийишлиликде аллай жууапха тартыладыла. Башхача айтханда, объектни кеслери оюп кетерирге борчлу боладыла. Алай бла

сюд да болжалына сала турмай, бу юйню юсю бла аллай оноу этгенди. Анда фатарла сатып алгъанла уа ачхаларын къурулуну башлагъандан алыргъа керекдиле, аны да сюдге берип алай.

Мэрияны муниципал контроль бардыру управлениясы къалайда къаллай объект ишленип башланнганына дайым кёз-къулакъ болгъанлай турады. Къурулуну законсуз бардырылгъан юйде фатар алып, аны бла ачхадан къуру къалмаз ючюн, быллай объектни юсюнден администрацияны Архитектура эмда къурулуш департаментине барып соругъа керекди. Аны адреси: **Нальчик ш., Шогенцуков атлы проспект, 17.**

Басмагъа **УЛБАШЛАНЫ Мурат** хазырлагъанды.

Фестиваль

ЖАРЫКЪЛЫКЪНЫ ЖАЯРГЪА ИТИНЕ

Бу кюнледе Атажукин атлы солуу паркда «Книгафест. Китап саугъа этиую кюню» деген аты бла фестиваль барганды. Быллай халкъла аралы байрам хотташдырылгъанлы бир къауум жыл болады. Аны Китапны сюйгенлени обществосу февральда бизде Къабарты орамда да къурап тургъанды. Энди уа республика ол байрамгъа бу жай кюшумчулукъну этгенди.

Ярмарка.

Тёрт жыл мындан алгъа Нальчик шахарны культура управлениясы, башында сагъынылгъан биригиную, паркны администрацияси, «Буква» журналны чыгъаргъанла бир болуп, терек бахчага жулдузлу ташны къатында темир шкаф орнатхандыла. Аны тапкалары на ким сюйсе да окъугъан китабын келтирип салады, анга кёре ары жыйылгъанладан сюйгенин алып окъургъа да эркинди.

Байрамгъа «Винил» атлы нальчикчи клубну музыкантлары, жаш назмучула, поэзияны сюйгенле, башха жамауат да къатышханды. Москвадан а энчи къонакъ келгенди – поэт Наталья Елизарова. Проект бизни жаш къол усталарыбызны суратларыны, жасаугъа керекли сыргъа, бууунлукъ, минчакъ, жюзюк эм башха затларыны, иллуаларыны, чыракъ башларыны, открыткаланы, башха ариулукъну да сатыу-алыу кёрмючю бла башланганды.

Бек аллында уа ары келгенле жаш назмучу Алан Рамоновну саламын алгъандыла, сёзюне тынгылагъандыла. «Биз обществону бла «Республика – барыбызны да ишибизди» деген атны жюрютген башламчылыкъ бла кюрешген бир къауум жаш адам, бу шкафны тёрт жыл мындан алгъа салгъанбыз. Ол ишни адамла жангы китапла окъур ючюн, окъугъанлары бла да башхаланы къуундырыр ючюн этгенбиз. Бу шкафны къабыргъаларына эриши затла жазып, миялаларын сындырып да жарсытхандыла. Аллай уллу жумушну башласанг, ол гитче жарсыуагъа эс бурмайса», – деп, ол жыйылгъанланы фестивальны ачылыуу бла алгъышлагъанды.

«Солнышко» сабий журналны баш редактору, блогер Дарья Шомахованы айтханына кёре, шкафны халын, кертиси бла да, бир ненча кере жан аурутурча халгъа келтиргендиле. Тынч тюйюл эсе да, аны жангыртхандыла, дизайнер чакъырып, шкафны жанларын да ариу боягъандыла.

Республикада окъуучуланы китапха эслерин аслам бурууну башында Наталья Шинкарёва турады. Ол Къабарты-Малкъарда Китапны сюйгенлени россейли обществону таматасыды. Жазыучула, поэтле бла тюбешиуле къурайды, жаш фахмуланы кёллендиреди, китап бла байламлы жыйылыулагъа да эс бурады, жарыкълыкъ эм магъана къошады. Келгенлеге ол да айтханды кесини жюрек сёзюн.

Солдан онгнга: Марина Битокова, Наталья Шинкарёва, Дарья Шомахова байрамгъа келгенле бла.

Полина Гулевич – жамауат иш бла кюрешген жаш адамды. Ол да быллай шкафны бизни шахаргъа, адамларыбызгъа хайыры болгъанын белгилегенди.

«Unkle Krist» эм «For you» жыр къауумлада жырлагъан Илья Шоов бусагъатлада бизде баргъан кёп тюрлю быллай ишлеге къатышады. Ол байрамда кеси жазгъан жырланы айтханды. «Эркин микрофонну» кезиую жетгенде уа, кёпле назмуларын, къысха хапарларын, башха авторланы кеслери сюйген чыгъармаларын окъугъанды.

Алагъа бизни республикагъа солургъа келгенле да къошулгъанды. Наталья Елизарова, «Горянка» газетни бёлюмюню редактору Марина Битокова, «Кабардино-Балкарская правда» газетден Марина Мазуренко да айтхандыла акъ сёзлерин.

КЕРТИЛАНЫ Сакинат.
Суратланы **Татьяна СВИРИДЕНКО** алгъанды.

«АРТ КЕЗИУДЕ БЕК УЛЛУ ЭРИШИУЛЕГЕ КЪАТЫШХАНМА, ЭНДИ БРАЗИЛИЯГЪА БАРЫРГЪА УМУТЛУМА»

Ахыры. Аллы 3-чю бетдеди.

Бизни къараучуларыбыз а командабызгъа кёл этдирир ючюн къалмагъандыла. Акинфеев кёзбакъларгъа жууукъ-лашхан топну ургъанында, ала жети минутну бир тохтамай къычырып, секирип, кеслерин тыялмай эдиле, жилягъанла да бар эдиле. Спортчула да, трибунагъа жууукълашып, ыразылыкъларын билдиргендиле. Ала «Сизни ючюн ойнайбыз, болушханыгъыз ючюн сау болугъуз» деген жазыулары бла плакатла бла чыкъгъандыла. Къайсы командадан да футболчула адамла бла суратха тюшюрге угъай демегендиле, жарыкъ болгъандыла.

- Алай бла ингилиз тил сени кёп сейир кезиулеге тюбеттенди. Тыш къыраллада болгъан эришиулеге барыргъа уа деймисе?

- Энди тилни тюз ингилизлени кеслерича билеме деп айталмайма, алай ушакъ бардыралыкъма эм жууукъ заманда билимими ёсдюрюр муратлыма.

Рио-де-Жанейрода Олимпиадагъа барыргъа да заявканы толтургъан эдим, ушакъдан да ётгенме. Алай ала жолунгу тёлемейдиле, жашар жер эмда аш-азыкъ бла да жалчытмайдыла, жангызда киймиле бередиле. Ары самолёт бла учаргъа уа бир 100 минг сом керекди. Ол жаны бла волонтёрлагъа, ол канда тыш къыралладан келгенлеге да, Россейде игирек болгъанды, биз мында бир затха ахча къоратмагъанбыз.

- Алий, бу чемпионатдан сора матчлада ол неда бу команда хорлар ючюн, ахча тёленнгенди, политика кёп болгъанды деген оюм да жайылгъанды. Ол тюз болурму?

- Не хазна, мен анга ийнаналмайма. Сёз ючюн, вратарь, жыгъылып, топну кючден тутхан эсе неда футболчула къабакъларгъа къыйналып жууукъалашып, къоруулаучуладан да къутулуп, тоб а штангагъа тийген эсе, анга сатылып алынгандыла деп къалай айтхын.

- Быллай уллу спорт байрамланы бардырыугъа кёп ахча жоюлады. Бизге ол къоранчла, ол эришиуле да неге керек эдиле, андан эсе, халкъгъа себеплик этилсе уа дегенле да болгъандыла. Ала да ахырысы бла да терсдиле дерге жарамаз. Сен битеу ол ишлени «ичинден» кёргенсе, оюмунг къалайды?

- Бир жанындан, алай айтханланы ангыларгъа боллукъду. Бирси жанындан а, быллай ишлени хайыры уллуду. Аланы кезиулеринде кёплеге иш табылгъанды, усталыкъларын кёргюзтюрге, айнытыргъа онг чыкъгъанды. Ала анда алгъан билимлери къыралыбызгъа артда хайыр келтирликди. Сора, халкъгъа байрамла керекдиле да!

Ушакъны **ХАБИБУЛЛАХЛАНЫ Зульфия** бардыргъанды.

АКЦИЯ

Аякъ машина - илляу тюйюлдю

Сабийлеге жай кезиу, сёзсюз, бек зууукълуду. Ала школ каникулларын тюрлю-тюрлю оюнлада, бирлери уа арбазлада неда орамлада велосипедде учууда ётдюрюрге да сюедиле. Бир жаны бла ол хычыууун ишди, алай къоркъуулу болгъанын да унутмазгъа керекди. Жарсыугъа, ата-анала сабийлерине велосипед сатып алгъанлыкъгъа, тийишли жорукъланы ангылатмай къоядыла.

Аны бла байламлы къырал автоинспекцияны келечилери бу кюнледе Нальчикде энчи акция бардыргъандыла, деп билдиргендиле шахарны администрациясындан. Велосипедчилени да жууаплылыкълары автомашиналаны ведителлери неда жаяу жюрюгенле бла тенг болгъанларын ангылатхандыла полициячыла. Онтёрт жыллары толмагъанлагъа уа велосипедде жолгъа чыгъаргъа жарамагъанын къаты эсгертгендиле.

Ызы бла сабийлеге эмда аланы ата-аналарына жорукъланы ангылатхан белгиле юлешгендиле. Алагъа бузукълукъ этгенле къаллай административ жууапха тартыллыкъларын да туура этгендиле. Гитчелеге дагъыда велосипедлерине жабышдырырча кече чыракъ жарыкъда иги кёрюнген наклейкала бергендиле.

РЕЙД

Отуздан артыкъ бузукъчу тыйылгъанды

Кёп болмай Чегем районну сюд приставлары ГИБДД-ны келечилери бла бирге жолда жюрюную жорукъларын (ПДД) бузгъанлары ючюн салынгган тазирлени заманында тёлемеген шофёрланы ачыкъларгъа рейд бардыргъандыла, деп билдиреди сюд приставланы федерал службасыны КъМР-де управлениясыны пресс-службасындан.

Бу ишни кезиуюнде тохтатылгъан машиналаны иелерини борчлары бар эсе да тинтгенди. Саулай алып айтханда, ол кюн 33 адам 44 минг сом тёлегендиле.

Жорукъла

Тазирни жыйырма кюню ичинде тёлесенг, жартысын берликсе

Озгъан ыйыкъда жолда жюрюную жорукъларына автоматизацияланнган система ачыкълагъан бузукълукълагъа кёре 18 518 бегим жарашдырылгъанды. Салынгган тазирни битеу ёлчеми 11 миллион 067 минг 200 сом болгъанды. Тёленнгени уа 4 миллион 491 минг 500 сомгъа жетгенди неда 51 процентни тутады.

Административ тазирни тёлеуню болжалы 60 кюндю. Ол озгъанлай, Сюд приставланы службасына тийишли бегим бериледи. Административ тазир законда тохташдырылгъан болжалда тёленмесе, РФ-ни Администрат право бузукълукъланы кодексине кёре ол эки кереге кёбейтиледи неда андан албугъартхан адам 50 сагъатха дери ишлерге жибериледи.

Былтыр 15 январьда кючюне кирген 340-ФЗ номерли федерал законда тохташдырылгъаныча, сюд приставла 10 минг сомдан артыкъ борчу болгъан адамны траспортну битеу тюрлюлерин да жюрютюрге эркинлигин болжаллы халда сыйырыргъа боллукъдула. 2014 жылда 22 декабрьде чыгъарылгъан 437-ФЗ номерли федерал закон да (ол 2016 жылда 1 январьда кючюне киргенди) салынгган тазир административ жууапха тартыуну юсюнден бегим чыгъарылгъан кюнден башлап 20 кюнню ичинде тёлене эсе, аны жартысын бериу бла къутулургъа эркин этеди. Алай жолда жюрюную жорукъларына бир ненча кере бузукълукъ этгенлеге аллай онг берилмейди.

Административ тазирлени эмда аланы тёлеуню амалларыны юсюнден Россейни Къырал автоинспекциясыны сайтында (**www.gibdd.ru**), ГИБДД-ни бёлюмлеринде, кёп функциялы аралада да билирге боллукъду.

Спорт Спорт Спорт

Дунияны чемпионатына къошулургъа онгу барды

Москва областны Одинцово шахарында грек-рим тутушуудан Россейни чемпионаты болгъанды. Ол эм къарылу жашла къатышхандыла.

Алтмыш килограммгъа дери ауурлукъда анда Мордовия бла Къабарты-Малкъар ючюн эришген Локияланы Жамболат тутушханды. Биринчи юч тюбешиуюнде ол 23:0 эсеп бла хорлагъанды - сегизишер балл алып. Бизни республикадан бла Шимал Осетия-Аланиядан гёжефлени, ызы бла 7:0 эсеп бла Красноярскни келечисин къытханды. Жарым финалда да Тверь областьдан Европаны биринчилигини кюмюш призёру Артур Петросяннга бир баллны окъуна къытдырмагъанды.

Турнир сеткада Жамболат бла тенг Лондонда Олимпиада оюнланы доммакъ призёру, Россейни эки кере чемпиону, Къалмакъну жигити Мингиян Семёнов баргъанды. Финалда жерлешибизге аны бла тутушургъа тюшгенди. Ары дери ала башха эришиуледе да тюбеше тургъандыла, экисинде да Семенов алчы болгъан эди.

Жарсыугъа, бу жол да ол хорламын къайтаргъанды. Жамболат аны жетген да этген эди, алай сермешни экинчи жарымында Мингиян алгъа чыкъгъанды. Алай бла Локия улу къыралны чемпионатында кюмюш майдал къытханды. Ары дери ол эки кере «доммакъгъа» тийишли болгъанын эсге алсакъ, быйылгъы саугъасын, сёзсюз, иги атламгъа санаргъа боллукъду.

Къырал даражалы турнир дунияны чемпионатына сайлау эришиу эди. Ол а октябрьни биринчи жарымында ётеркди. Энди Россейни жыйымдыкъ командасы Адлерде бла Минги тауда юйрениуледе боллукъду.

Алада усталыгъын Жамболат да ёсдюрлюкдю, деп билдиргенди аны тренери Локияланы Юрий. Дунияны чемпионатына къатышырыкъ спортчуланы къауууму Сербияда халкъла аралы турнирден сора белгили боллукъду, алай бла Жамболатны анда тутушургъа алыкъа ончу барды.

Бир бирге тийишлиле сермешгендиле

Москвада бу кюнледе Россейни эркин тутушуудан чемпионаты бардырылгъанды. Ол башланнгычы окъуна тренерлени совети эм кючлю спортчула турнир сетканы башха-башха жанларында тутушурукъларыны юсюнден билдиргенди. Аны хайырындан эришиу сейирлик хорламладан, сакъланмагъан эсепледен бай болгъанды. Алай, бирси жанындан, энди Будапештге дунияны чемпионатына къатышырыкъ спортчуланы айырыу да къыйын ётерикди.

61 килограммгъа дери ауурлукъ къауумда эм кючлюлеге хаманячы гёжеф, «Аланы-2017» турнирде хорлагъан Мусукаланы Исмайыл бла Бурятиядан 2015 жылда Европаны оюнлада къытхан Александр Богомоев саналгъандыла. Экинчисин Дагъыстандан Магомедрасул Идрисов, хар кимни да сейирге къалдырып, 9:0 эсеп бла онглагъанды.

Алай бла финалда Исмайыл аны бла тюбешгенди. Аланы сермешлерини ахырына дери «алтынны» ким аллыгъы билинмей тургъанды. Экиси да хорламгъа итиниулюклери, кючкъарыулары, усталыкълары бла бир бирге ал бермегендиле.

Жарсыугъа, ахыр такъыйкъалада алгъа Идрисов чыкъгъанды, Исмайыл а кюмюш майдал къоллу болгъанды. Бу чемпионатда тюз аллай саугъа бла дагъыда къарачайлы спортчу Сюйюнчланы Хусейн да къууандыргъанды.

СУРАТДА: Мусукаланы Исмайыл бла Сюйюнчланы Хусейн.

«Алтыннга» эки килограмм жетмегенди

Чуваш республиканы Новочебоксарск шахарында бир ыйыкъны ичинде ауур атлетикадан Россейни IV жаш тёлю спартакиадасы бардырылгъанды. Анга къыралны 41 регионундан 194 эм кючлю умутландыргъан гёжеф къатышханды.

Анда 105 килограммгъа дери ауурлукъ къауумда кесин Эльбрус райондан спортчу Ёзденланы Мурат сынагъанды. Ол эришиулеге Къабарты-Малкъарны бла Москваны атларындан къатышханды. Жаш, 353 килограммны кётюрюп, кюмюш майдал къытханды. «Алтынны» алгъан гёжеф андан жангыз да эки килограммгъа кёпню кётюрген эди. Ёзден улуну тренер Муаед Шаов юйретеди.

Материалланы басмагъа **КУЛЬЧАНЫ Зульфия бла Анатолий ТАЛАЕВ** хазырлагъандыла.

АМАНЛЫКЪ

Изленнген табылгъанды

Къабарты-Малкъарда Ич ишле министерствону Уголовный розыск управлениясында къуллукъ этгенле Россейни МВД-сыны Прохладныйдеги муниципалла аралы бёлюмюнде ишлегенле бла бирге эртгеден окъуна изленнген 25-жыллыкъ жашны тутхандыла.

Ол Терк райондан болгъаны, алгъын да анга сюд этилгени ачыкъланнганды. Энди уа Россей Федерацияны Уголовный кодексини 158-чи (Уручулукъ) эмда 222-чи (Сауутланы, аланы баш кесеклерин бла боеприпасларын законсуз жюрютгени, башхалагъа бергени, сатханы, ташыгъаны ючюн) статьяларына кёре аманлыкъ этгенине ишекликде изленнгенди. Бусагъатда от тутулупду, иши тинтиледи.

КъМР-де МВД-ны материалларына кёре хазырланнгандыла.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хаса (баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь),
МОКЪАЛАНЫ Зухура,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШЛАНЫ Мурат

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - 42-63-01.
Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окъуучула бла байламлыкъла жюрютюу эм жазыпыу - 42-37-94.
Энчи корреспондент - 42-68-72. Тилмачла - 40-28-97.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагъат жюрютмейди.
Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оомла редакцияны оюму бла келишмеге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм аслампы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер —ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр эттенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени нелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды.
Телефон: 76-01-21

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: 42-69-34

Газет ыйыкъда юч кере чыгъады - геуюрге, орта, шабат кюнледе.

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда къол салынады.
20.00 сагъатда къол салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Османланы Хыйса - дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасарлары; Ахкебекланы Жаннета- (1, 2-чи бетле), Токуманы Салим - (3,4-чю бетле) - корректорла.

Тиражы 1409 экз. Заказ № 812
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru